

Posudek oponenta na bakalářskou práci Hany Hozákové

Název práce: Práce s dětmi migrantů v občanském sdružení Berkat

Škola: Evangelická teologická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Vedoucí práce: PaedDr. Marie Vorlová

Oponent: Mgr. Lucie Hubertová

Hana Hozáková se ve své práci věnuje velmi aktuální celosvětové problematice migrace, konkrétně problematice dětí imigrantů v ČR. V České republice je imigrace relativně nový fenomén (pokud nepočítáme situaci před II. sv. válkou, lze imigrační vlny sledovat teprve od roku 1989 s masivnějším nárůstem v posledních cca 12 letech). Jedná se o vysoce aktuální problematiku a vhodně zvolené téma.

Jak autorka sama uvádí, tématu se věnuje dlouhodobě-několik let působila v občanském sdružení Berkat, které (mimo jiné) poskytuje prostřednictvím komunitního centra Inbaze služby i zázemí imigrantům v ČR. Autorka si vytyčuje v úvodu práce cca tyto cíle:

1/především shrnout a zhodnotit vlastní poznatky a zkušenosti s dětmi migrantů, na praktickém příkladu jednoho z víkendů s dětmi ukázat odlišnosti těchto dětí, se kterými je nutno při vlastní práci počítat,

2/navrhnout změny a podněty, jak práci s dětmi v konkrétní organizaci (o.s. Berkat) zefektivnit.

Graficko-formální a jazyková stránka

Práce má velice dobrou jazykovou úroveň v teoretické části, v praktické části je nepříliš šťastně zvolena forma i jazyk- tato část práce působí dojmem „táborového deníku“ (např. strana 55 *„poslední den probíhal většinou dost rychle a vše se točilo kolem odjezdu“*). Členění práce na kapitoly je přehledné. Logické je rozdělení práce na teoretickou a praktickou část, kdy teoretická část volně přechází do části praktické (10. kapitolou). Práce je kromě drobných výjimek (např. strana 30/31 a dále strana 52 - nenavazuje text) kvalitní z hlediska grafického uspořádání. Rozsah práce - 62 stran splňuje kritérium pro rozsah bakalářské práce. V práci jsou adekvátně citovány zdroje. Seznam použité literatury není abecedně seřazen. Oceňuji autorčinu původní fotografickou dokumentaci, kterou by ale bylo vhodnější uspořádat jako přílohu práce s popisem jednotlivých fotografií (např. jaké aktivity a činnosti se odehrávají na fotografiích).

Podklady-vhodnost pro téma a kvalita zpracování

Autorka čerpá z 10 tištěných a 15 elektronických zdrojů v českém jazyce, které jsou k tématu relevantní. U elektronických zdrojů se jedná zejména o legislativní a praktické informace pro imigranty poskytované portály vládních a nevládních organizací. V práci bych očekávala zastoupení cizojazyčné literatury (jedná se o problematiku, která je v zahraničí řešena déle než v ČR, jsou zde bohatší zkušenosti- př. Velká Británie, Německo, USA...).

Analytická, kritická, reflektující úroveň tvůrčího zpracování práce

Teoretická část práce je vzhledem k vytyčenému cíli dostačující, autorka prokazuje schopnost zpracovat literární rešerši, která je přehledným úvodem do problematiky migrace a integrace se zaměřením na specifika dětí migrantů. Větší pozornost by zasloužila kapitola 4. Specifika rodin migrantů (str. 20-22), je příliš stručná a přitom z hlediska vytyčených cílů poměrně zásadní – schází podrobnější specifikace rodin, které utíkají před válkou či jinou hrozbou a rodin, které se stěhují do ČR z ekonomických důvodů. Naopak oceňuji velmi pěkně zpracovanou 5. kapitolu, která se věnuje školní problematice dětí-migrantů. Školní prostředí je po rodině nejdůležitější prostředí, ve kterém dítě žije, na adaptaci dětí v nové zemi má zásadní význam. Z hlediska zaměření práce by rozhodně větší pozornost zasluhovala kapitola 6. Psychika dětí migrantů, kde se autorka soustředí zejména na problematiku posttraumatické stresové poruchy. Z praktického hlediska oceňuji kapitolu 7., která poskytuje přehledný seznam organizací, poskytujících podporu migrantům v ČR, včetně krátké charakteristiky organizací a jejich služeb. Naopak zcela nedostatečná co se týče rozsahu a obsažených informací je kapitola 9. Občanské sdružení Berkat. Autorka zaměřila svou práci právě na specifika práce s dětmi v tomto sdružení, očekávala bych proto vyčerpávající informace týkající se nejen sdružení jako takového, ale i programů zaměřených na děti migrantů-tj. počet dětských klientů, národností složení dětí (tj. nejen těch, se kterými autorka pracovala), úspěšnost programů, podrobnější popis programů, atd. atd.

V praktické části práce je pak patrný zápas autorky s časem. Autorka se správně věnuje popisu cílové skupiny, se kterou pracovala, personálnímu zabezpečení programu (zde chybí přesnější vymezení, jaké vzdělání měli dobrovolníci, jak moc se střídali, co nyní tvoří „stabilní jádro týmu“). Dále následuje popisný text, který je věnován jednomu konkrétnímu víkendů v Rakovicích říjnu 2008. Ten je doplňován textem kde autorka uvádí „*své vlastní poznatky a důležitá upozornění při práci s dětmi*“. I když má text charakter převážně jakéhosi „táborového deníku“ („*po krátké rozcvičce, která nám rozlepila oči*“, atp.), nelze upřít hodnotu jedinečných praktických informací, které přináší (například zkušenost s komunikací s rodiči dětí, potřebu pozornosti, kterou děti dávají najevo, problém s autoritou vychovatelek-žen u čečenských chlapců atd). V kapitole 13. Zhodnocení a návrhy zlepšení programu je však autorka již nesmírně stručná - i když shrnuje některé praktické zkušenosti (práce s dobrovolníky, podnět na intenzivnější komunikaci s rodiči, význam muže jako vychovatele pro čečenské chlapce), zcela opomíjí problematiku psychického prožívání dětí, které se programu zúčastnily-zde chybí jakákoliv úvaha či diskuze s literaturou, proč se u dětí vyskytovaly obtíže jako vztekání, odmítání, plachost, mlčenlivost, které zmiňuje. Závěr práce již tvoří pouze několik řádků.

Závěrem lze shrnout, že práce (přes výše uvedené nedostatky) naplnila vytyčené cíle a navrhuji hodnocení C-dobře.

Otázky k obhajobě:

Jak byste vysvětlila projevy chování u dětí ve Vaší skupině, jak je popisujete v práci (tichost, vztekání, vyžadování nadměrné pozornosti....). Můžete blíže vysvětlit, jak jste pracovala s dětmi, které byly „tiché“? Jak jste tyto děti zapojovala do programu ?

Ve kterých zemích mají bohaté zkušenosti s migranty první a druhé generace? Jakých národností a náboženského vyznání jsou tyto migranti ?

V Praze dne 9. 1. 2010 Hubertová Lucie